

“...CHTĚLI SE HO ZMOCNIT A PROVOLAT KRÁLEM...”

Kázání ze soboty 5.3.2016 – br. Michal Balcar

Text J 6,1-15

Potom odešel Ježíš na druhý břeh Tiberiadského jezera v Galileji. Šel za ním velký zástup, poněvadž viděli znamení, která činil na nemocných. Ježíš vystoupil na horu a tam se posadil se svými učedníky. Byly blízko židovské svátky velikonoční. Když se Ježíš rozhlédl a viděl, že k němu přichází četný zástup, řekl Filipovi: „Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?“ To však řekl, aby ho zkoušel; sám totiž věděl, co chce učinit. Filip mu odpověděl: „Ani za dvě stě denárů chleba nepostačí, aby se na každého aspoň něco dostalo.“ Řekne mu jeden z jeho učedníků, Ondřej, bratr Šimona Petra: „Je tu jeden chlapec, který má pět ječných chlebů a dvě ryby; ale co je to pro tolik lidí!“ Ježíš řekl: „Ať se všichni posadí!“ Na tom místě bylo mnoho trávy. Posadili se tedy, mužů bylo asi pět tisíc. Pak vzal Ježíš chleby, vzdal díky a rozdělil sedícím; stejně i ryby, kolik kdo chtěl. Když se nasatili, řekl svým učedníkům: „Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo nazmar!“ Sebrali je tedy a naplnili dvanáct košů nalámanými díly, které z těch pěti ječných chlebů po jídle zbyly. Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: „Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na svět!“ Když Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho povolali králem, odešel opět na horu, zcela sám.

Dnešní evangelijní čtení patří mezi známé příběhy. Jedná se o populární vyprávění také proto, že ho jako jedno z mála nalezneme ve všech čtyřech evangeliích. Tedy nejen v synoptických, ale také u Jana. A právě janovskou verzi máme dnes před sebou. Všechny čtyři verze mají některé detaily společné. Evangelisté se kupříkladu shodují na tom, že původní množství jídla zahrnovalo pět chlebů a dvě ryby. Ve všech verzích Ježíš krmí 5000 mužů, což logicky znamená, že celkový počet musel být minimálně trojnásobný. Marek uvádí explicitně i Ježíšovu motivaci a jeho emocionální stav. Udělal zázrak, protože *“mu jich bylo líto.”* Osobně je mi Markův Ježíš mnohem bližší než kalkulující a zkoušející Ježíš Janův. Vždyť právě proto se stará i o nás, protože je mu nás líto!

Večeře Páně v příběhu o nasycení pěti tisíc

Příběh o nasycení pěti tisíc je zajímavý také tím, že v sobě obsahuje narážky na obřad Večeře Páně, tedy přesněji na poslední večeři. Lid se zde shromažďuje proto, aby naslouchal prorockému slovu. Vyznává Ježíšovo kralování. A zázrak se děje v okamžiku lámání chleba. I tady stojí před Ježíšem ti, kdo touží být nasyceni – fyzicky i metafyzicky. Podobně jako v případě Večeře Páně je počet účastníků neomezený. Ti, kdo přicházejí k Ježíši, vždy dostávají. Náš Bůh nemá málo a dává všem, kdo chtějí.

Zrozen, aby byl králem (nebo ne?)

Janova verze je unikátní, protože nám dává nahlédnout do vyvrcholení celé situace. Ježíš vykonal zázrak a shromážděný lid reaguje tak, jak se očekává. Touží Ježíše prohlásit králem. Dorothy L. Sayersová je anglická spisovatelka detektivek, která zároveň brilantně převyprávěla Ježíšův životopis a celé své dílo nazvala *Zrozen, aby byl králem*. A Dorothy L. Sayersová se nemýlíla. Ježíš byl zrozen, aby byl králem a právě v našem příběhu jsme svědky lidového nadšení, které touží naplnit smysl Ježíšova života. Jenže ejhle!?! Ježíš o tuhle korunovací nestojí. A čtenáře velmi logicky napadá proč? Proč odmítá přijmout královskou

pocty? V čem je problém?

Klíč spočívá ve slovesech, jež předchází: "... *chtějí přijít a zmocnit se ho...*" Král, který krmí zázračně svůj lid? Ten by se líbil úplně každému. Nakonec se od té doby vůbec nic nezměnilo, jen dnes jsme během předvolebních kampaní krmeni pouze sliby. Dav chce Ježíše provolat králem, protože se jim líbí, co pro ně dělá. A i v tomto případě platí, jak říkáme my latiníci: *nilhil novum sub sole – nic nového pod sluncem*. Ježíš jako automat na plnění základních životních potřeb by se nakonec líbil i nám. Jako krále bychom ho rádi uznávali a vzdávali mu pocty – jen kdyby dělal, to co my chceme. Jenže Ježíš se stane našim králem pouze tehdy, když konáme to, co on chce a ne naopak.

Syn otrokyně nebo syn svobodné

Autoři starocírkevních perikop spojují tento text s velmi nejasným a provokujícím výkladem Starého zákona z pera apoštola Pavla v listu Galatským. To spojení bylo pro mne zpočátku nejasné a nezřetelné. Avšak mezi oběma pasážemi je propojení. V obou totiž je hlavním tématem svoboda proti otroctví. Pavel mluví o dvou smlouvách. Jedna je založena na svobodě a druhá na otroctví. Dav chtěl prohlásit Ježíše králem, ale zbavil by ho svobody. To je vyjádřené slovy: "...*chtěli se ho zmocnit...*".

Byl králem

Byl tedy Ježíš králem nebo ne? Tři místa v Novém zákoně mluví o jeho královském postavení a všechna jsou nadmíru překvapivá a zajímavá.

Jako první ho králem vyhlásili tři mudrci. Přesněji perští *magoi*. Nikdo z Izraele, ale astrologové od východu. Jako král vjel Ježíš během květné neděle do Jeruzaléma na oslátku. I tady je jeho královská důstojnost ironizována oslíkem, na němž král sedí. Poslední a nejrozporuplnější uznání královského majestátu je ironický úšklebek Pilátův, který Ježíšovi nechal nad hlavu přibít cedulku s písmeny INRI – Ježíš Nazaretský, král židovský. Ježíš byl jiným králem jiného království. Chceme před takovým králem pokleknout i my nebo se ho chceme zmocnit?